

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Titulus XLVIII. De Ecclesiis ædificandis vel reparandis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

pedibus conficientes, famuli famulaeque & alij tantis laboribus distenti, ut cum ijs jejunium absque magna difficultate & incommodo coniungi nequeat. E contra non excusantur tonsores, scribae, pictores, sartores, famuli pedissequi &c. 3. *Pietate*: sic eos, qui deserviunt aegris, qui intra hebdomadem ter concionantur, aut per totam diem audiunt Confessiones, qui docent pueros in Scholis, imò & Professores Superiorum disciplinarum, qui exercitationibus scholasticis quotidie diligenter ac operose incumbunt, excusant multi; quamvis hi omnes ferè etiam ratione laboris, & fortè præcipue, excusentur, cum illorum labor præstantiorem corporis substantiam, nempe spiritus vitales, absumat. 4. *Dispensatione*, quam ex iusta causa, quæ non omnino sufficit ex se ad excusandum, vel dubia est, non tantum Episcopus, sed etiam Parochus, & respectu Regularium Superiores locales dare possunt; Confessarii autem potius declarant, adesse iustam causam excusantem, quam dispensant. Pro licentia comedendi carnes, licet ad sit iusta causa excusans, debet adiri Parochus, vel Episcopus, qui declaret, vel dispenset: quod non requiritur in ordine ad secundam refectionem, si causa excusans est certa, adhibendam. 5. *Consuetudine*, quæ circa jejunium potest plurimum, uti in collationcula vespertina, de qua

6. Dico 3. Vi consuetudinis licitum est præter unam integram refectionem adhibere vesperi collationem, seu coenulam, ut habet communis, & recepta praxis. Quid autem & quantum liceat sumere, mirè variant DD. Circa *qualitatem* ciborum multi non improbabiler censent cum Azor. Bonac. Sporer. Burghaber, nihil referre, quales sint cibi, calidi an frigidi, ossa, vel pisces, fructus &c. modò non sint carnes (aut lacticia in locis, ubi hæc prohibentur) sed contradicunt ultra 30. DD. apud Dian. nisi consuetudo ita ferat; qui tantum permittunt leviores cibos, uti fructus, bellaria, panem, vel pro more regionis caseum. Circa *quantitatem* maior adhuc est iudiciorum diversitas: aliqui statuunt absolutam, & respectu omnium æqualem, v. g. mediam libram, quæ apud nos sunt 8. unciae, nam 16. unciae (seu 32. semiunciae, Lotij) faciunt libram: alij verò respectivam, & 8. uncias v. g. permittunt illis, qui valde multò indigent cibo. alij verò tantum 6. vel etiam 4. uncias sic plurimi permittunt quartam partem (alii quintam, alii tertiam) iusti prandii, vel coenæ integræ ac plenæ, quæ coena vel prandium cum respectu diversorum diversam ciborum quantitatem exigit, etiam quarta illius pars respectu diversorum non erit eadem. Quia verò communiter & ordinariè pro coena integra sumi solent duæ libræ, à multis absolute & generaliter media libra permittitur, licet fortè per intemperantiam in prandio ita quis ventrem replisset, ut hoc pacto non sentiat difficultatem jejunii, vel per accidens dicta quantitate se satiaret. Optimè attenditur consuetudo timoratorum, quæ sicut ipsam collationculam introduxit, ita & moderatur. Si quis hanc quantitatem excedat, peccat magis

vel minus, prout fuerit excessus, nec tamen mortaliter per quemlibet excessum.

TITULUS XLVII. De Purificatione post Partum. SUMMARIUM.

1. Purificatio post Partum quid.
2. In Novo Testamento non est sub præcepto.

Sciendum, sicut jejunia in reverentiam Istorum Christi, B. V. Mariæ & Sanctorum sunt introducta, ita Purificationis ceremonie post partum in reverentiam templorum Ecclesie consuli, quæ in veteri Testamento sub præcepto Divino, vi cuius debebantur, quæ pepererunt marem, 40. diebus, per foeminam, 80. abstinere ab ingressu templi propter immunditiam corporalem, quæ tempore censebatur perdurare. *Levit.* finito offerentes Deo agnum anniculum holocausto, & pullum columbæ vel turturæ geminum pro liberatione ab immunditiâ, redimebant in templo infantem, si adhuc vixisset, Deo oblatum.

Dico. Purificatio post partum in novo Testamento consilii est, non præcepti. Uti mulieribus, si velint, & per vires possint, ita post partum de Jure scripto liceat templum gredi, sicut prius; quamquam ad imitationem B. Virginis, quæ licet non fuerit obligata, submissione tamen & devotione se subiectioni Purificationis, rectè ablineant per aliquot tempus ab ingressu templi in hujus venerationem. Atque sic disposuit c. *un. b. t.* imò consuetudo, quæ meo iudicio apud nos cum ratione obligationis videtur esse introducta, debet passim, ut per aliquot septimanas abstant ab ingressu Ecclesiæ, & post illas à Prescho (non enim id permittum est Religiosis, pote jus parochiale) in illam introductionem præviâ benedictione & cum ceremoniis obrentes propterea eidem honorarium. Quænes. Purificatio post partum est præceptum DEO. *Levit. 12. v. 2.* ergo est sub præcepto Iuris Divini. 2. hoc DEI præceptum fuit Ceremoniale, per Christi mortem & Legem Gratiæ extinctum. Urgebis: si fuit lex ceremonialis, neque licitum est illam in novo Testamento observare, tanquam mortiferam, & non tantum mortuam: sic Circumcisione, Agni Paschalis esu &c. non licet uti. 3. non omnes leges ceremoniales antiqui Testamenti sunt mortiferae, sed tantum typica, quæ tantum præfigurabant aliud à Christo subrogatum loco veteris ceremoniæ, uti erat lex Circumcisionis, esus Agni Paschalis &c. non autem religiosa, qualis est lex Purificationis post partum, lex decimarum &c. sunt mortifera, quæ posteriores propterea in novo Testamento suscitari possunt, vel permitti ab Ecclesia.

TITULUS XLVIII. De Ecclesiis adificandis, vel reparandis. SUMMARIUM.

1. Quid sit quod sit Ecclesia in hoc loco.
2. Quid sit quod sit Ecclesia in hoc loco.

1. Quid requiratur, ut edificetur Ecclesia nova:
 2. Maxime Parochialis intra fines alterius paro-
 chie.
 3. Ecclesia Parochialis, & domus Parochi, à quibus
 reparari debeant, si sint ruinosæ.
 4. An concurrere debeant Patroni & Decimatores.

Sciendum, per Ecclesiam hic intelligi locum, in quo conveniunt Fideles non tantum ad orandum, sed etiam ad audiendam Missam & Verbum DEI, atque ad percipiendam Sacramenta (de quibus actum est in superioribus Titulis) qui auctoritate Episcopi constitutus, & consecratus, vel benedictus sit. Dividitur in Cathedralis, ubi Episcopus tanquam caput speciale, & Canonici tanquam membra constituunt unum corpus: in Collegiatam, ubi inferior Prælatas vel caput & Canonici vel alii Clerici vel membra efficiunt unum corpus, communis sigillo & arca instructum: si spectet ad Religiosos, appellatur Regularis, aut, si habeat Capitulum cum Superiore, Conventualis: denique in Parochialem, ubi unus tanquam Rector curam animarum exercens præest populo per certum districtum ab Episcopo designatum. Ecclesia Cathedralis propriè dicitur *Matrix*, & est rebus inferioribus, quæ alias Ecclesias sibi habent subiectas, vocentur hoc nomine, quia sunt quasi Matres subiectarum autem appellantur *Filiae*. Hic disquiritur 1. quid requiratur, ut edificetur nova Ecclesia, præsertim Parochialis. 2. Penes quos sit obligatio reparandi Ecclesias Parochiales, uti & Parochorum ædes, si evadant ruinosæ, vel omnino destruantur, vel collabantur; super hoc enim magnæ & frequentes oriuntur lites.

Dico 1. Ut edificetur Ecclesia nova, requiratur 1. iusta causa, v. g. si populus indigeat loco sacro. 2. Consensus (saltem tacitus aut subsequens) Episcopi; qui tamen requisitus illum absque causa rationabili negare nequit. 3. Locus congruus, in quo Episcopus vel per se vel per alium figat prius crucem, & primum lapidem ponat. 4. Absentia præjudicii alterius Ecclesie, quale tamen esse non censetur imminutio concursus populi ad talem Ecclesiam. 5. Competentis dotis assignatio. Text. & DD. in c. fin. b. t. c. 4. de privil. in 6. can. g. d. 1. de consecr. can. 43. 44. caus. 16. q. 1. Nov. 67. c. 2. Præterea mos est & traditio antiquissima, ut Ecclesie edificentur in formam navis oblongam, & ut altare summum collocetur versus Orientem. Sed hæc necessaria non sunt, & sæpe aliud suadet vel exigit commoditas loci aut decens fabricæ proportio. Dotem constituere debet fundator, vel ejus hæres. c. 8. de consecr. Eccl. Nov. 67. cit. Si verò sine dote edificari permittit Episcopus & consecraret, ipse dotare tenetur. c. 8. cit. intellige, si habeat bona propria; nam delictum personæ non debet redundare in præjudicium Ecclesie. Dos autem debet esse tanta, ut redditus annui sufficiant ad luminaria, sacrum ministerium, custodiam custodumque stipendia. can. 9. §. Nov. 67. cit. olim erat manus ad minimum unus, liber ab omni

Lib. III. R. P. Picbler.

onere temporali, seu tanta pars agri fertilis, quam unum par boum per annum colere possit. text. §. gl. in c. 1. de cens. Hodie relinquitur arbitrio Episcopi determinanda. Dixi, ut edificetur Ecclesia nova; nam Oratoria privata, ubi tamen Missa non celebretur, quilibet domi suæ absque consensu Episcopi erigere possunt. can. 33. d. 1. de consecr.

Dico 2. Ut edificetur Ecclesia nova Parochialis intra fines alterius Parochie, requiritur, & sufficit 1. iusta causa, qualis est difficultas parochianorum magna in adeunda Ecclesia Parochiali pro audiendis & percipiendis Divinis, v. g. ob nimiam distantiam, interjacentem fluvium, periculum, ne quis decedat sine Sacramentis &c. & tali casu etiam erit obligatio erigendi novam parochiam cum Sacerdote Curato, licet arbitrari de periculo aut incommoditate spectet ad Episcopum. 2. Ut saltem 10. familiæ ad sint pro nova parochia. 3. Ut accedat consensus & auctoritas Episcopi. 4. Consensus Capituli, nisi Episcopus procedat ut delegatus Papæ, ut si erigeretur in loco exempto. 5. Ut audiatur parochus antiquus, & alii, quorum interest scire, uti Patronus, licet eorum consensus non sit necessarius; nisi fortè Patroni, si ex prioris Ecclesia constituatur dos. 6. Ut Parocho antiquo relinquatur jus præsentandi ad novam parochiam, si nempe hæc edificetur vel dotetur ex redditibus antiquæ Ecclesie. 7. Ut antiquæ Ecclesie servetur competens honor, ab Episcopo determinandus, v. g. census aliquis annuus assignetur. 8. Ut novæ Ecclesie statuatur competens dos, nempe sufficiens ad luminaria, ministeria sacra, sustentationem Ministri congruam, assignanda ab Episcopo ex redditibus Ecclesie antiquæ seu Matricis, salva tamen congruâ Parochi antiqui, vel, si illi non sufficiant, dotare debent novi parochiani, aut, si hos excuset inopia, Abbas vel alius, cui Ecclesia in temporalibus subiecta est, atque his omnibus deficientibus ipse Episcopus si commodè potest, etiam ex redditibus suæ mensæ. Trid. s. 21. c. 4. de Ref. c. ad audientiam 3. §. c. fin. b. t. & ibi Fagn. ac alii DD. Item c. 3. g. de his, quæ fiunt à Præl. can. 3. caus. 10. q. 3. can. 9. cit. Porro quid requiratur, ut extruatur Ecclesia Regularis, Monasterium, vel domus Religiosorum nova, dixi Tit. 36. de Relig. Dom. n. 3. & fufius pertractat Reiffenstuel b. t. à n. 29.

Dico 3. Ecclesia Parochialis collapsa, vel collapsura (idè est de ædibus Parochi, Pfarrhoff / juxta communem ex declaratione Cardin. prout vult Barb. & alii ex c. 1. h. t. §. c. fin. de Testam.) reparari ac instaurari de jure debet 1. Ex ipsius Ecclesie redditibus, si quos & sufficientes habeat pro fabrica & necessitatibus suis destinatos. 2. His deficientibus ex toto vel ex parte, contribuere & concurrere debent Parochus & Beneficiati de proventibus Beneficialibus, si habeant redundantes ultra congruam sustentationem, item Patroni (& alii quicunque) qui fructus aliquos ex tali Ecclesia quomodocunque provenientes percipiunt, pro rata redituum. 3. Si nec Parochus & Beneficiati talis Ecclesie habeant superflua, nec

Rrrr

nec